

La revolta dels rics

S'acosten temps durs per a Espanya. Els països més rics ja han mobilitzat les tropes i han forjat les aliances. El grial a conquerir és, en argot tècnic, l'Agenda 2000; en llenguatge del carrer, els diners, els pressupostos de la Unió Europea per aquests set anys.

ARXIU / EFE

Reunió de José María Aznar i Gerard Schröder el passat novembre. El nou canceller alemany forma part d'una generació amb menys complexos i a la qual no li tremola el pols a l'hora de defensar els seus interessos.

La pròxima batalla és el Consell Europeu de Viena, els dies 11 i 12 de desembre, quan els caps d'estat i de govern batran armes en el que serà el primer enfrontament al màxim nivell per repartir-se aquests diners.

Han passat els temps en què primava la solidaritat europea. Ja fa dos anys que Alemanya va desenterrar la destralt de guerra. Qui llavors era ministre d'Hisenda, Theo Waigel, va queixar-se dels comptes de la UE. Al crit de "paguem massa" llançà les primeres andanades, en solitari, per exigir una retallada de la seva contribució.

Era el primer senyal del que després s'ha convertit en una ofensiva general en tota regla. Així s'ha desenvolupat al llarg del 1998. Al març una primera maniobra, ja conjunta: tres països més se sumen a la posició alemanya i presenten

una proposta formal. Són Àustria, Suècia i Holanda. Amb Alemanya tots contribuents nets, i batejats despectivament per la diplomàcia espanyola com "la banda dels quatre". En una carta al president de la Comissió Europea, proposaren introduir un mecanisme de correcció general. Traduït, un límit a les seves contribucions.

Després, vingué el foc granejat: van fer-se sentir veus que demanaren que els països que entrin a l'euro no continuaren beneficiant-se del Fons de Cohesió. Cost per a l'estat espanyol: 220.000 milions de pessetes anuals.

L'octubre, un míssil llançat des de Brussel·les: la iniciativa de la Comissió de cofinançar les ajudes directes de la Política Agrícola Comuna. Que cada país es fes càrrec del 25% d'aquests diners ara pagats íntegrament per Brussel·les.

Espanya hi perdria 84.000 milions de pessetes cada any.

I ara, el mes passat de novembre, s'ha desencadenat el gruix d'una ofensiva que ha aconseguit ocupar posicions estratègiques. Una nova proposta de congelar el nivell de despeses de la Unió durant el període 2000-2006 ha sumat el suport de la majoria de països. Aquesta és la novetat. Ja no es tracta dels quatre aliats de sempre, sinó d'una majoria de socis. I aquesta iniciativa seria especialment dolorosa per a Espanya: rebria 300.000 milions de pessetes menys anualment.

Alemanya contra Espanya. És una batalla dirigida especialment contra l'estat espanyol. La raó és clara. És, amb diferència, el gran beneficiari de les ajudes europees. Això, si es comparen xifres globals, si s'examinen les subvencions per habitant, queda per sota dels altres tres pobres: Irlanda, Grècia i Portugal.

La revolta dels rics exigeix retallar les despeses. Del pastís comunitari hi ha dues grans porcions per mossegar: els fons estructurals -Espanya tocada de ple- o la política agrícola. Aquí hi ha més damnificats i sobretot un, França. Gran beneficiària de les subvencions agrícoles, és un pes pesant a Brussel·les. L'agricultura també patirà els rigors de l'austeritat, però el gran objectiu són les ajudes estructurals.

És un combat que s'ha singularitzat en els dos líders dels pols oposats: Alemanya, com el país més ric que s'ha cansat d'aportar diners, i l'estat espanyol, el més gran dels pobres.

És aquesta Espanya, durant els anys de govern de Felipe González, la que aconseguí introduir el concepte de cohesió com a eix ver-

tebrador de la UE i també la que, aplicant aquest principi, multiplicà les ajudes que des de Brussel·les contribueixen al desenvolupament i la modernització. Es creà el Fons de Cohesió, un instrument fet a mida dels interessos espanyols i amb una particularitat: és un fons estatal, no regional com la resta de subvencions. És cada estat qui decideix el repartiment d'aquest fons, una situació que ha permès a Catalunya de tenir accés a un finançament extra que per les vies tradicionals no li hauria arribat.

Els últims anys les arquitectures espanyoles han ingressat un bilió de pessetes anuals procedents dels fons estructurals i del Fons de Cohesió, uns diners essencials per cofinançar les múltiples inversions públiques que han permès de pujar al tren europeu. La mateixa construcció de l'AVE Madrid-Barcelona-França seria il·lusòria sense el Fons de Cohesió. I el País Valencià coneix els avantatges de ser considerada objectiu 1, les de menys renda i amb dret a més ajudes.

Quan Aznar era a l'oposició, qualificà de "pidolaire" González, quan es batia per les perspectives financeres del 1993 al 1999, a la cimera d'Edimburg del 1992. Ara, però, el nou president espanyol ha d'afrontar la mateixa discussió, amb la pressió que imposen les comparances i el desavantatge dels vents que s'han girat en contra.

Ara l'austeritat s'imposa, i els més rics, després de repassar els comptes, han dit que prou. Qui més ha canviat és Alemanya. La gran potència que, arrossegant un complex de culpabilitat, sempre estava disposada a cedir al darrer moment en nom de la idea d'Europa, ara té un nou canceller que no volgué assistir als actes commemoratius a París del final de la Primera Guerra Mundial i que en el primer viatge oficial a Polònia també es negà a visitar la tomba del soldat desconegut. Gerhard Schröder proclama que el seu és un país normal, que no ha de tenir complexos a l'hora de defensar els seus interessos i que els records del passat són històries d'altres generacions. Amb Gerard Schröder ha arribat al poder la primera ge-

neració que no ha viscut la guerra.

La d'ara és una Alemanya estancada econòmicament, amb un elevat índex d'atur, que encara paga la difícil digestió de la reunificació i que per això mateix es mostra molt més disposada a subvencionar els propers –i sobretot alemanys– conciutadans de l'est, que no els llunyans –encara que europeus– espanyols, catalans, portuguesos, grecs i irlandesos.

Una actitud egoista, comprensible potser i que tothom segueix, és cert, però així i tot egoista, a la qual no estàvem acostumats. Perquè és evident que en un club com la Unió Europea hi ha d'altres criteris a part del saldo dels pressupostos. Però un canceller que va fer d'aquest "I want my money back", traduït de l'anglès de Margaret Thatcher a l'alemany de Schröder, un dels lemes de la campanya electoral que el portà al poder, no hi renunciarà fàcilment.

Al·l'altre extrem, un Aznar obligat també a jugar totes les cartes, amb el convenciment de la societat espanyola que els diners de la cohesió són drets irrenunciables. Una idea a la qual, a poc a poc, s'haurà de renunciar. Ja és conscient que a partir del 2006, amb l'ampliació dels països de l'est, Espanya n'haurà d'oferir més, de solidaritat, i rebre'n menys. El 2006 es veu lluny, però, i ara hi ha en joc els diners per d'aquí poc més d'un any.

És cert que s'han de mantenir posicions fermes en la negociació. Els últims dies els ministres espanyols ja han amenaçat amb vetos diversos, una arma lícita, però quan arriba el moment de la veritat s'haurà d'acabar assumint que la cultura de la subvenció no pot ser eterna i que hi ha ajustaments imprescindibles. De moment, el govern espanyol ha optat per la línia dura.

Jaume Masdeu (Brussel·les)

Per a la teua comoditat
obrim TOTS ELS DIES

MATINS,
VESPRADES i
DISSABTES
pel matí.

 caixa
popular